

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin 14.01.2022 § 15

§ 15

Lausuma ICT valtioavustuksen vaikutuksista Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimeenpanoon

Valmistelijat / lisätiedot:
Kuukka Tommi

Rajahalme Ville
Moisala Jarno
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Valmistelujohtaja, ICT ja digi, Tommi Kuukka

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin päättää antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavansisältöisen lausuman koskien valtionavustuspäätöstä 20.12.2021 VN/26921/2021 /Valtionavustuksen myöntäminen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen välttämättömään ICT-muutokseen:

Lausunto

Länsi-Uusimaa on suurin hyvinvointialue, jota ei rakenneta jo olemassa olevan alueellisen toimijan pohjalta, vaan se perustetaan täysin uutena kymmenen kunnan, yhden sote-kuntayhtymän sekä kahden erityishuoltopiirin osien yhdistelmänä. Lähtötilanteessa hyvinvointialueella ei ole yhteistä tietohallintoa, järjestelmiä tai infrastruktuuria. Merkittävä osa toiminnan vaatimista ratkaisuista sekä osaamisesta jää kuntiin, ja on rakennettava uudelleen. Hyvinvointialueelle siirtyvät ratkaisut eroavat merkittävästi toisistaan niin kokoluokiltaan, teknologioiltaan, elinkaaren vaiheiltaan kuin sopimuksiltaan. Kokonaisuus on sirpaleinen ja vaikeasti hallittava.

Hyvinvointialueelle 20.12.2021 myönnetty valtionavustus 12,6M€ ei ole riittävä toimintakyvyn saavuttamiseksi. Suunnitellut ICT-muutoksen tehtävät ovat kokonaisuudessaan välttämättömiä, eikä järjestämistä kannalta ole mahdollista poimia vain yksittäisiä tehtäviä tai järjestelmiä. ICT-muutoksen aikataulu on myös äärimmäisen tiukka, ja vaatii jo lähtökohtaisesti suoraviivaisia, osin kompromissiratkaisuja.

Avoimet kysymykset rahoituksen suhteen muodostavat merkittävän aikatauluriskin jo ennestään tiukassa tavoiteaikataulussa.

ICT-muutosohjelman toteutuminen edellyttää, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tekee useita ICT-ratkaisuihin liittyviä hankintapäätöksiä ja niihin liittyviä tilauksia alkuvuonna 2022. Tilauksia ei voida kuitenkaan toteuttaa ennen kuin hyvinvointialueella on varmuus rahoituksen riittävydestä.

Tiukasta valmisteluajataulusta johtuen sitoumus lisärahoituksen myöntämisestä tulisi antaa viimeistään alkuvuoden 2022 aikana. Arvio kriittisestä aikataulupisteestä perustuu hyvinvointialueen ICT-asiantuntijoiden ja järjestelmätoimittajien ICT-muutostöiden työmääräarvioihin.

Rahoituskysymysten pitkittyminen tammi-helmikuun ylitse tarkoittaa, että kriittisiä ICT-ratkaisuita ei kyetä tekemään siten, että hyvinvointialue pystyisi järjestämään sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut alueen väestölle lainsäädännön edellyttämällä tavalla. ICT-ympäristön puutteet voisivat toteutuessaan johtaa mm. merkittävien tietoturvariskien syntymiseen, hankaloittaisi palveluprosessien toteuttamista sekä edellyttäisi kuntia tuottamaan hyvinvointialueelle perustietotekniikan sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue esittää ensisijaisena vaihtoehtona, että ICT-muutostöihin annetaan sitoumus lisärahoituksen myöntämisestä 31.1.2022 siten, että valmistelurahoituksen taso kokonaisuudessaan on alkuperäisen rahoitushakemuksen mukainen, ja esittää toissijaisena vaihtoehtona, että mikäli sitoumusta lisärahoituksen myöntämisestä ei pystytä antamaan tammikuun loppuun mennessä, käynnistetään ministeriöissä suunnitelma hyvinvointialuelainsäädännön muuttamisesta siten, että järjestämisvastuun siirto toteutetaan 1.1.2024 alkaen, ja että lisärahoituspäätökset toteutetaan toukokuun 2022 loppuun mennessä.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin päättää antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavansisältöisen lausuman koskien valtionavustuspäätöstä 20.12.2021 VN/26921/2021 /Valtionavustuksen myöntäminen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen välttämättömään ICT-muutokseen:

Lausuma

Länsi-Uusimaa on suurin hyvinvointialue, jota ei rakenneta jo olemassa olevan alueellisen toimijan pohjalta, vaan se perustetaan täysin uutena kymmenen kunnan, yhden sote-kuntayhtymän sekä kahden erityishuoltopiirin osien yhdistelmänä. Lähtötilanteessa hyvinvointialueella ei ole yhteistä tietohallintoa, järjestelmiä tai infrastruktuuria. Merkittävä osa toiminnan vaatimista ratkaisuista sekä osaamisesta jää kuntiin, ja on rakennettava uudelleen. Hyvinvointialueelle siirtyvät ratkaisut eroavat merkittävästi toisistaan niin kokoluokiltaan, teknologioiltaan, elinkaaren vaiheiltaan kuin sopimuksiltaan. Kokonaisuus on sirpaleinen ja vaikeasti hallittava.

Hyvinvointialueelle 20.12.2021 myönnetty valtionavustus 12,6M€ ei ole riittävä toimintakyvyn saavuttamiseksi. Suunnitellut ICT-muutoksen tehtävät ovat kokonaisuudessaan välttämättömiä, eikä järjestämisvastuun kannalta ole mahdollista poimia vain yksittäisiä tehtäviä tai järjestelmiä. ICT-muutoksen aikataulu on myös äärimmäisen tiukka, ja vaatii jo

lähtökohtaisesti suoraviivaisia, osin kompromissiratkaisuja.

Avoimet kysymykset rahoituksen suhteen muodostavat merkittävän aikatauluriskin jo ennestään tiukassa tavoiteaikataulussa.

ICT-muutosohjelman toteutuminen edellyttää, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tekee useita ICT-ratkaisuihin liittyviä hankintapäätöksiä ja niihin liittyviä tilauksia alkuvuonna 2022. Tilauksia ei voida kuitenkaan toteuttaa ennen kuin hyvinvointialueella on varmuus rahoituksen riittävydestä.

Tiukasta valmisteluajataulusta johtuen sitoumus lisärahoituksen myöntämisestä tulisi antaa viimeistään alkuvuoden 2022 aikana. Arvio kriittisestä aikataulupisteestä perustuu hyvinvointialueen ICT-asiiantuntijoiden ja järjestelmätoimittajien ICT-muutostöiden työmääräarvioihin.

Rahoituskysymysten pitkittyminen tammi-helmikuun ylitse tarkoittaa, että kriittisiä ICT-ratkaisuita ei kyetä tekemään siten, että hyvinvointialue pystyisi järjestämään sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut alueen väestölle lainsäädännön edellyttämällä tavalla. ICT-ympäristön puutteet voisivat toteutuessaan johtaa mm. merkittävien tietoturvariskien syntymiseen, hankaloittaisi palveluprosessien toteuttamista sekä edellyttäisi kuntia tuottamaan hyvinvointialueelle perustietotekniikan sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue esittää ensisijaisena vaihtoehtona, että hyvinvointialueelle annetaan sitoumus lisärahoituksen myöntämisestä siten, että ICT-muutostöitä voidaan jatkaa suunnitelmien mukaisesti helmikuun aikana. Mikäli lisärahoitusta ei myönnetä, Länsi-Uudenmaalla ei ole kykyä ottaa vastuulleen kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvää palvelutuotantoa 1.1.2023. Toissijaisena vaihtoehtona esitetäänkin, että mikäli sitoumusta lisärahoituksen myöntämisestä ei pystytä riittävällä tavalla järjestämään helmikuuhun mennessä, käynnistetään hyvinvointialueen, kuntien ja ohjaavien ministeriöiden kanssa yhteistyössä suunnittelu palvelutuotannon siirron viivästyttämisestä ja vaiheistamisesta hallitusti.

Selostus

Sosiaali- ja terveysministeriö on päätöksellään 20.12.2021 VN/26921/2021 myöntänyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle valtionavustusta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen välttämättömään ICT-muutokseen.

Päätöksellä STM myönsi hyvinvointialueelle 12 587 596 euron avustuksen valtionavustuslain (688/2001) mukaisena erityisavustuksena käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksesta aiheutuvaan välttämättömään ICT-järjestelmien muutostyöhön vuosina 2021-2022. Hyvinvointialue haki em. rahoitusta 84 727 400 euroa, josta vuosien 2021-2022 osuus 61 717 400 euroa. Saatua valtionavustusta kattaa 20,4 % arvioituista ICT-järjestelmien muutostöiden kustannuksista.

Avustuksen jakautuminen hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kesken on kuvattu oheismateriaalina olevassa muistiossa.

Jaettava valtionavustus on tarkoitettu hyvinvointialueiden perustamisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistuksen yhteydessä toteutettavan tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietojärjestelmien muutoksen valmisteluun, suunnitteluun ja toteutukseen.

Avustuspäätöksen vaikutukset hyvinvointialueen käynnistämisen valmisteluun:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen käynnistämiseen liittyvän ICT-muutoksen tavoitteena on tuottaa järjestämisvastuun vaatimat palvelut tehokkaasti, turvallisesti ja luotettavasti. Erittäin tiukassa aikataulussa toteutettava muutosohjelma jakautuu neljään osa-alueeseen:

Toimialasidonnaisten (TOSI) järjestelmien osa-alueella tehtävänä on ensisijaisesti kymmenien nykyisten operatiivisten järjestelmien vastaanotto hyvinvointialueelle. Järjestelmiin on siirtojen yhteydessä tehtävä merkittäviä muutoksia johtuen sekä organisaatiomuutoksista, integraatioista uusiin taloushallinnon järjestelmiin, että taustalla olevan perusinfrastruktuurin uudelleenrakentamisesta. Lisäksi vastaanotettavana on osa Kärkullan ja Etevan erityishuoltopiirien ratkaisusta. Aikataulu ei kuitenkaan mahdollista järjestelmien yhdistelyä tai järjeistämistä, vaan TOSI-kokonaisuus on toiminnan alkaessa sirpaloitunut. Osa-alueen kustannusarvio vuosille 2021-2022 on 14,7M€.

Toimialariippumattomien järjestelmien (TORI) osa-alueella keskeisenä haasteena on tuottaa hyvinvointialueen tarvitsemat hallinnolliset ratkaisut. Näiden osalta nykyiset ratkaisut jäävät kuntiin, ja mm taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon järjestelmäkokonaisuudet on rakennettava kokonaan uudestaan, sekä integroitava kymmeneen TOSI-järjestelmiin. Uusina ratkaisuuina on tuotettava myös aluehallinnon työkalut sekä mm. viestinnän ja asiakasohjauksen ratkaisut, sekä tiedolla johtamisen arkkitehtuuri. Osa-alueen kustannusarvio vuosille 2021-2022 on 24,5M€.

Infrastruktuurin osa-alueella on tuotettava kaikki loppukäyttäjä-, päätelaite ja tietoliikennetarkaisut, sekä niihin liittyvä tuki, valvonta ja tietoturvapalvelut. Nämä kaikki tuotetaan tällä hetkellä kuntien keskitettyinä palveluina eri toimittajien ja teknologioiden pohjalta, eikä hyvinvointialueelle siirry toimivaa kokonaisuutta. Keskeinen haaste on tuottaa toimiva perustietotekniikka satoihin toimipisteisiin ja tuhansille käyttäjille. Osa-alueen kustannusarvio vuosille 2021-2022 on 12,4M€.

Hallinnon osa-alueella rakennetaan hyvinvointialueelle tietohallinnon, tietoturvan ja tietosuojan organisaatiot, sekä hyvän hallintotavan ja keskeisen lainsäädännön vaatimat politiikat, käytänteet ja ohjeet, kustannusjohtamisen välineet sekä toiminnan valvonnan mekanismit. Osa-alueen kustannusarvio vuosille 2021-2022 on 6,2M€.

Edellisten kustannusten lisäksi on arvioitu 3,8M€ arvosta sisäistä työtä prosessien ja järjestelmien yhteensovittamiseksi.

Länsi-Uusimaa on suurin hyvinvointialue, jota ei rakenneta jo olemassa olevan alueellisen toimijan pohjalta, vaan se perustetaan täysin uutena kymmenen kunnan, yhden sote-kuntayhtymän sekä kahden erityishuoltopiirin osien yhdistelmänä. Lähtötilanteessa hyvinvointialueella ei ole yhteistä tietohallintoa, järjestelmiä tai infrastruktuuria. Merkittävä osa

toiminnan vaatimista ratkaisuista sekä osaamisesta jää kuntiin, ja on rakennettava uudelleen. Hyvinvointialueelle siirtyvät ratkaisut eroavat merkittävästi toisistaan niin kokoluokiltaan, teknologioiltaan, elinkaaren vaiheiltaan kuin sopimuksiltaan. Kokonaisuus on sirpaleinen ja vaikeasti hallittava.

Hyvinvointialueelle 20.12.2021 myönnetty valtionavustus 12,6M€ ei ole riittävä toimintakyvyn saavuttamiseksi. Suunnitellut ICT-muutoksen tehtävät ovat kokonaisuudessaan välttämättömiä, eikä järjestämisvastuun kannalta ole mahdollista poimia vain yksittäisiä tehtäviä tai järjestelmiä. ICT-muutoksen aikataulu on myös äärimmäisen tiukka, ja vaatii jo lähtökohtaisesti suoraviivaisia, osin kompromissiratkaisuja.

Avoimet kysymykset rahoituksen suhteen muodostavat merkittävän aikatauluriskin jo ennestään tiukassa tavoiteaikataulussa.

ICT-muutosohjelman toteutuminen edellyttää, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tekee useita ICT-ratkaisuihin liittyviä hankintapäätöksiä ja niihin liittyviä tilauksia alkuvuonna 2022. Tilauksia ei voida kuitenkaan toteuttaa ennen kuin hyvinvointialueella on varmuus rahoituksen riittävydestä.

Tiukasta valmisteluajataulusta johtuen sitoumus lisärahoituksen myöntämisestä tulisi antaa viimeistään alkuvuoden 2022 aikana. Arvio kriittisestä aikataulupisteestä perustuu hyvinvointialueen ICT-asiantuntijoiden ja järjestelmätoimittajien ICT-muutostöiden työmääräarvioihin.

Rahoituskysymysten pitkittyminen tammi-helmikuun ylitse tarkoittaa, että kriittisiä ICT-ratkaisuita ei kyetä tekemään siten, että hyvinvointialue pystyisi järjestämään sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut alueen väestölle lainsäädännön edellyttämällä tavalla. ICT-ympäristön puutteet voisivat toteutuessaan johtaa mm. merkittävien tietoturvariskien syntyymiseen, hankaloittaisi palveluprosessien toteuttamista sekä edellyttäisi kuntia tuottamaan hyvinvointialueelle perustietotekniikan sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue esittää ensisijaisena vaihtoehtona, että hyvinvointialueelle annetaan sitoumus lisärahoituksen myöntämisestä siten, että ICT-muutostöitä voidaan jatkaa suunnitelmien mukaisesti helmikuun aikana. Mikäli lisärahoitusta ei myönnetä, Länsi-Uudenmaalla ei ole kykyä ottaa vastuulleen kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvää palvelutuotantoa 1.1.2023. Toissijaisena vaihtoehtona esitetäänkin, että mikäli sitoumusta lisärahoituksen myöntämisestä ei pystytä riittävällä tavalla järjestämään helmikuuhun mennessä, käynnistetään hyvinvointialueen, kuntien ja ohjaavien ministeriöiden kanssa yhteistyössä suunnittelu palvelutuotannon siirron viivästyttämisestä ja vaiheistamisesta hallitusti.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- STM Perustelumuistio Valtionavustus sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistamiseen liittyvään ICT-muutokseen - perustelut
- Tilannekatsaus ICT-rahoitus 12.1.2022
- VN_26921_2021-STM-4Päätös Länsi-Uusimaa ja liitteet
- STM Esittelykalvot Esitys sote-pela-uudistuksen ICT-muutosavustuksen jakautumisesta

Tiedoksi